

פרק שביעי

RAMBAM

א המבדיל בתבירו עובר בלא תעשה שנאמר: לא תדק רכילי...
ב איזהו רכילי? זה שטוען דברים והולך מזה לזה ואומר:
ג אמרו חכמים: שלש עבירות נפרעין מן העולם בעולם הזה...

אמרת - הרי זה מתריב את העולם. יש עין גדול מזה עד מאד...
הוא בקלל לאו זה, והוא - לשון הרע. והוא: המספר בגנות...
הוא, אף על פי שאומר אמת. אבל האומר שקר נקרא: מוציא...
שם רע על חבריו. אבל בעל לשון הרע - זה שיושב ואומר:
כה נכה עשה פלוני, וכה נכה היו אבותיו, וכה נכה שמעתי עלי, וכו'.

אמרו חכמים: שלש עבירות נפרעין מן העולם בעולם הזה...
ואין לו סלק לעולם הבא: עבודת פוקדים, וגיוני עריות, ושיפוחות דמים - ולשון הרע כנגד קדו. ועוד אמרו חכמים: כל-...
המספר בלשון הרע כאלו כופר בעקר, שנאמר: אשר אמרו...
דשגגו בגביר שפתינו אמתנו מי אדון לנו (שם, ה). ועוד אמרו...
חכמים: שלשה לשון הרע הורגת - האמרו, והמקבילו, וזה...
שואמר עלי: והמקבילו יוטר מן האומרו.

עבודת חיים

רעד	חפץ	הלכות רבילות כלל ט	חיים
		מקור החיים	
א	אם אחד רוצה שתבירו רוצה להשפחף באיזה דבר עם אחר, והוא משער... שקבדאי יסבב לו על-ידי זה ענין רע, צריך להגיד לו (א) כדי להצילו מן... הענין הרע ההוא, אך צריך לזה תמשה פרטים שאבארום בסמוך.		

ב ואילו (א) יגמר קאו שלא יחליש סכף את הענין פדעמו לענין רע, רק...
יחבונן הישב (ב) מתחלה אם הוא בעצם רע. (ב) שלא נגדיל בספרו את...
הענין לרע יותר ממה שהוא. (ג) שיבנו רק לתועלת (א), דהניו לסלק תזקין...
מזה, ולא מצד שנאה על השכנגדו. (ובנה הפרט השלישי נקלל גם-כן עוד...
ענין אחר, שמלכד הפונה שיבנו לתועלת ולא מצד שנאה יחבונן מתחלה אם...
סבוא מזה תועלת, לאפוקי ממה שפצוי (ד) בפה פקמים שאפלו אם יאמר לו...
לא ישמע לו וישפחף עמו, ואחר-כך (ה) פשינניו תבירו באיזה דבר, אומר לו:
יפה אמר עליך פלוני שאין ראוי להשפחף עמו, וכיוצא בזה. לאנשים פאלו,
שהוא מכירם שיש להם מדה רעה זו דרכילותו; לא יציר שום דבר, כי הוא...
מקשיל את העוורים הללו בלא תעשה במורה דרכילותו. (ד) אם הוא יכול...
לסבב (ו) את התועלת הזו מקלי שיצטרף לגלות לפניו עניניו לרע, אין לספר...
עליו. (ה) כל זה אינו מתר רק אם לא יסבב על-ידי הספור רעה משל לנדון...
דהניו שלא ירעו עמו ממש, רק שהספור מנגז על-ידי זה השוכה שניה עושה...
עמו השכנגדו. אף דממילא דבר זה הוא רעה לו, מפלמקום מתר. אבל אם...
יגיע לו על-ידי ספורו רעה ממש, אסור לספר עליו (א) כי יצטרף לזה עוד...
פרטים (ב) רבארו לקמן אם ירעה השם פסעיה ה' וי' וכל-שכן אם הוא רוצה...
שיסבב על-ידי ספורו לנדון רעה רבה יותר מקפי הדין (ב) דאסור לספר עליו...
ועין לקמן פסעיה ה' מה שכתבנו שם.

שאלה: המשתדל לחשוך רשיון נהיגה, והוא חולה במחלת כמותה שאינה מתגלית על ידי בדיקת רזמא רגילה. האם מותר לרופאו האישי או למי שזרע כבירור על מחלתו, להודיע על כך למשרד הרישוי, למנוע בערו השנת הרשיון כבדי שלא יגרום לתאונות ואסונות כנהיגתו, או שמא יש בזה איסור כשום רפילות ולשון הרע?

5
R. OVADYAH
XOEF

וכן בקודש הויתיה להנאון רבי ישראל איסר, מגדולי הרבנים כוילנא, בספרו סתחי תשובה על אורח חיים (וילנא תרל"ה, סימן קנו), שכתב, הנה המנן אברהם וכן בספרי המוסר האריכו בחומר איסור לשון הרע, וראיתי לנכון להעיר לאידך גיסא, שיש עון גדול יותר מזה, וגם הוא מצוי ביותר, וזהו מי שמונע עצמו סלגלות אוזן חבירו במקום שיש צורך להציל עשוק מיד עושקו, מפני שהושש לאיסור לשון הרע, כגון הרואה מי שאורב לחבירו להרגו בערמת, או שחותר מהתרת באישון לילה ואפלה בכיתו או בחנותו של חבירו, ומונע את עצמו מלהודיע לחבירו ולהזהירו בעוד מועד, מפני שהושב שהוא בכלל איסור לשון הרע, ובאמת שהנוהג כן גדול עונו מנשוא, ועובר על לא תעמוד על דם רעך. והוא הדין גם לענין סמוך, כי מח לי חותר מהתרת או שרואה את משרתיו של חבירו שנזנבים מסנו, או שותפו שגונב טחעסק שלו, או שלחבירו טועהו ומאנה אותו במקח וממכר, או שבתמימותו מלוה מעות לאדם שהוא לוח רשע ולא ישלם. וכבר אמרו הז"ל (בבא קטא קיט.) כל הגזול פרוטה

6

RAMBAM

יד כלהיכול להציל - ולא הציל - עובר על: לא תעמד על-דם רעה (ויקרא י"ט, טו). וכן הרואה את חברו טובע בים, או לסטים באים עליו, או תיה רעה באה עליו ויכול להצילו הוא בעצמו, או שישכור אחרים להצילו ולא הציל, או ששמע גזים או מוסרים מחשבים עליו רעה, או טומנץ לו פח ולא גלה און חברו והודיעו, או שידע בגני או באנס שהוא בא על חברו ויכול לפיסו בגלל חברו להסיר מה שגלבו ולא פיסו וכל פיוצא בדברים אלו - העושה אותם עובר על לא תעמד על-דם רעה.

7

ע"פ

Cartoon had 'antisemitic tropes,' says publishing it was 'an error of judgment'

THE CARTOON in the 'New York Times' features a blind US President Donald Trump wearing a kippa being led by a tlog with a Star of David for a collar and the face of Prime Minister Benjamin Netanyahu. (Screenshot/Twitter)

(18)

Delegitimization of the Zionist state as the embodiment of an almost metaphysical evil is also to be found in Israeli universities.¹¹⁵ Still more widespread is the demonization of particular sectors of Israeli society. Prominent Israeli writers and artists have not been immune from the temptation of branding Gush Emunim settlers as "criminals against humanity," or as "pogromists and murderers, that burst forth from some dark corner of Judaism," to quote Amos Oz.¹¹⁶ To this one might add the diatribes of the avant-garde sculptor Yigal Tumarkin, a recipient of the Israel Prize, against the *caftan* Jews. Some years ago he told a local Tel Aviv newspaper, "When I see the *Haredim*, I understand the Nazis."¹¹⁷

FROM
A LETHAL
OBSESSION
by
ROBERT WISTRICH

But no prominent Israeli in recent years has been as extreme as Avraham Burg, former Labor Party Knesset member, speaker of Israel's parliament (1999-2003), and onetime chairman of the Jewish Agency for Israel. In a widely publicized article that appeared in September 2003, Burg prophesied the imminent demise of the Zionist enterprise. He announced that it was floundering in a morass of oppression, corruption, injustice, and callousness. Israelis faced a stark choice between either "Jewish racism" (meaning continuation of the settlements) or democracy; complete withdrawal to the 1967 borders or the end of Israel. The suicide bombers, so he claimed, existed only because of the hunger, discrimination, and humiliation that Palestinians had experienced at Israel's hands.¹¹⁸ In a subsequent interview in the winter of 2003 with *Haaretz*, Burg deplored the type of Zionism that had transformed Judaism "into the worship of trees and stones," turning God into a "Moloch" and Israeli children into "human sacrifices." The ultra-nationalist Zionism of the settlers represented a "cancerous process," a racist virus that was devouring Israel and destroying the remnants of its moral conscience. According to Burg, Israeli society was becoming blind

and obtuse to the "horrific reality" it had created. Israel had begun to resemble its worst enemies. The former Speaker of the Knesset emphasized his complete indifference to any anti-Semitic fallout from his criticisms. ("If Israel-haters used me, that's fine as far as I am concerned.") Naturally, he blamed Islamic terrorism solely and exclusively on the "occupation."¹¹⁹ What was most striking in his diatribe was the extent to which Burg had embraced the Palestinian narrative, totally disregarding any Arab responsibility for the conflict. Ignoring Israeli suffering and the Jewish right to national self-determination in Israel was the unsurprising corollary of such narcissistic, self-righteous dogmatism.

In an interview with *Haaretz* in June 2007, Burg continued to savage Israel as an insular, brutal, confrontational, and imperialist state, lacking even a glimmer of spiritual inspiration. He now declared that the very definition of Israel as a Jewish state was "explosive" and the "key to its end." The Law of the Return would have to be abolished—it was "the mirror image of Hitler." The Jewish Agency, which he had once headed, should be dismantled. Burg also declared that Israelis had become psychic cripples, gripped by dread and fear because of Hitler's Holocaust.¹²⁰ The Israeli concern over Hamas was mere paranoia. From his newly minted anti-Zionist standpoint, Israel was a traumatized, militaristic, and racist society, already standing on the abyss of National Socialism. A xenophobic hatred of Arabs had become mainstream. Burg even speculated that an Israeli parliament would eventually pass legislation forbidding sexual relations between Jews and Arabs.

... an amazing "biblical